

عنوان مراسلات و تلگراف

(سال سوم مشروطیت ایران)

قیمت اشتراك سالانه

طهران ۱۲ قران
ولایات داخله ۱۷ قران
خارجه ۱۵ فرانك

طهران

میرزا محمد خراسانی

مکاتیب بدون امضاء و تعرفه و تبر

پست پذیرفته نمی شود و مطلقاً

بصاحبش مسترد نخواهد شد

نجات

* هفتگی *

(اخلاقی. سیاسی. اجتماعی. اخباری) وجه اشتراك سه ماهه پیش گرفته میشود

تاریخ پنجشنبه ۴ رجب المرجب سنه ۱۳۲۷ هجری مطابق ۲۲ ژوئیه ماه ۱۹۰۹ مسیحی

و ما چیز برای که خیلی مهم میدانیم و از اظهار آن تا کنزیریم که خاطر محترم اولیا امور را بدقت آن جلب نمایند این است که نسبت مراقبت و مواظبت را باید در تربیت این وجود مقدس معصوم و این روح پاک بنمایند و به آموختن علوم لازمه امروزی و آداب و اخلاق بوسطه معلمین صحیح و مجالسین با اخلاق وطن پرست و اदार کنند و آتی از تربیت و حراست این مهال نارس غفلت نمایند

﴿ بیباکه بر سر صاحبیم و دوستی عنایت ﴾

﴿ بشرط آنکه نگوئیم از آنچه رفت حکایت ﴾

چه شد که قزاق و بعض افواج و اهمل نظام با آن سوابق اعمال محل رأفت مات و طرف مهمل اولیا امور شدند

در آن چند روز جنگ بعضی از صاحبمنصبان قزاق خانه بحرمانه نزد امانت ملت بعضی وسایط و وسایل بر انداختند و بعضی اظهارات و عنوانات بر بی تقصیری خود نمودند نتیجه این اظهارات و عنوانات آن شد که از طرف وزیر جنگ و وزیر داخله موقتاً کونل لیداخف را مقرر فرمودند که کان در تحت حکومت وزارت جنگ در سر خدمت خود یعنی معلمی و فرماندهی بریکاد قزاق باشد و سایر صاحبمنصبان و قزاقان نیز کافی السابق بخدمت مشغول باشند

و نیز فوج فریدن و کروس و شاهمون بغدادی و اجزاً توپخانه و قزاق خانه همین ترتیب بوسط بعضی از صاحب منصبان خود طرف مهمل رؤسأ ملت شده مقرر شد که کافی السابق بخدمت خود مشغول باشند

ورود موکب مسعود شاه جوان جوان بخت از قصر

سلطنت آباد بمقر سلطنتی طهران

چون آوردن موکب مسعود هیونی در مقر سلطنتی درین موقع کمال اهمیت را داشت حضرات اشرف آقای تباب السلطنه و وزیر جنگ و وزیر داخله بتصویب کهسیون فوق العاده صلاح در آن دانستند که عصر سه شنبه ۲ شهر رجب چهار ساعت بغروب اعلیحضرت همونی بشهر تشریف بیاورند

شاهزاده وزیر دربار با رؤسای درباری و زیاده از یانصد نفر از مجاهدین نهور و سواران بختباری بریاست مرتضی قلیخان بختباری و عمید السلطان و میرزا علی خان مأمور شده بسلطنت آباد رفته موکب مسعود مبارک را حرکت داده در ساعت مزبور بجانب دار الخلافه عزیمت دادند

از بیرون دروازه دولت تادم درب الماسی دو طرف کلبه خنابانها و محل حرکت سواران بختباری و مجاهدین صف کشیده مصداق صفاً کاهم بنیان مرصوص را بچشم جهانبان نمودند

مسوویرم رئیس نظمی برای حفظ نظام با عده از مجاهدین عبور مشغول انتظامات بودند تماشا چپان و ازدحام عامه بحوی بود که کلبه مسالك و معابرو روی دکا کین و منازل مملو صداهای خود را بیاننده باد شاه جوان بخت زنده باد ایران بر قرار باد مشروطه نیست باد استبداد بانه بکرده کالسه که را کل باران می نمودند بهمین ترتیب آن شاه جوان بخت را وارد شهر و بقصر سلطنتی رسانیدند

(غره رجب ۱۳۲۷ سواد مرسله متحد المال وزارت خارجه بسفارتخامها)
 با نهایت خوشوقتی باطلاع آن جناب بخدمت و فیضامت
 همراه میرساند چنانکه معلوم خاطر نصفت مظاهر عالی است
 احوال اخیره که منتهی به تغییر سلطنت گردید حسن
 جریانی پیدا کرد با مثال اینگونه وقایع و تطایر تاریخی
 رجوع شود میتواند حالا مورد بی تمجید و مالا جانب
 امید واریها گردد انتظارات خون ریزی و احتمالات
 اغتشاش گلی بجزد الله بمختصر مصادمه بین دسته جات سلطنتی
 و مجاهدین محافظ حقوق ملت و تلفات بسیار جزئی مبدل
 گشته بقسمیکه مکنون خاطر رؤسای ملت بود بحفظ انتظام
 شهر و خصوصاً امنیت اتباع خارجه موفق شدند و از طرف
 وزارت جنگ و حکومت شهر بمهیند موجب تکمیل
 امر و نظم شهر و توابع بدون فوت وقت اقدام شده
 آسایش عمومی از هرجه حاصل و وزارتین جنگ و داخله ر
 انتظام ادارات راجعه برفاه و امنیت عمومی مساعی سریمه
 کافیه بعمل آورده مطمئن هستند اثری مخل آسایش روی
 نخواهد داد لهذا بموجب این مرسله خاطر محترم آنجناب
 دوستان استظهاری را از تسلیح حمله و اتهامات رؤسای
 امور مستحضر میدارد که از بابت امنیت اتباع دولت علیه
 متبوعه خود و سایر اتباع خارجه اطمینان داشته باشند

جواب این لایحه از بعض سفارتخامها از قبیل انگلیس
 روس فرانسه که دال است به تبریک سلطنت اعلیحضرت سلطان
 احمد شاه خداد الله ملکه بوزارت خارجه رسیده شاید
 در نمره آتیه عین آن جواب ها را یرج نمایم

سواد تلگرافیه که بسفارتخامهای ایران مقیمین خارجه و
 جنرال قونسولگری هندوستان و مصر مخابره شده است
 با کمال خوشوقتی اظهار میدارد که تغییر سلطنت و احوال
 اخیره بطور بسیار خوشی گذشت انتظارات و احتمالات
 خونریزی گلی به مختصر مصادمه و تلفات خبیلی جزئی
 منتهی گشته از سه روز باین طرف بجزد الله امنیت و آسایش
 عمومی از هرجه کامل احتمال اغتشاشی بطور قطع
 مرتفع است البته به جاهای لازم سریعاً اطلاع و اطمینان
 دهید که امنیت اتباع خارجه کاملاً محفوظ است

(سوادرقمه از طرف وزارت جنگ بسفارت روس غره رجب)
 جناب جلالتماب دوستان استظهار مشفق مکرما خاطر

محترم جناب جلالتماب دوستان استظهار مشفق مکرر
 مسبوق است که اقامت یک عده سر باز و سوار مسلح
 درزرگنده در حالیکه رسماً در تحت فرمان یکسفر رئیس
 کل جمع نیستند با هیچ قاعده موافقت ندارد و میتواند
 بالآخره نظم و امنیت شمیرانات را اخلال نماید چون
 آن عده قشون در زرکنده و قرب سفارت محترم
 دولت بهبه زوس متوقف است از جناب جلالتماب
 عالی خواهشمندم مقرر فرمائید یا بنذا کره با صاحب منصبان
 آنها قرار بدهند که هر دسته در ساعت معین باتفاق
 مأمورینی که از طرف وزارت جنگ برای اینکار معین
 شده اند بشهر آمده در اداره وزارت جنگ سان داده
 تسلیم اسلحه نمایند یا در هانجا اسلحه خود را بمأمورین
 وزارت جنگ تسلیم نموده بدون داخل شدن بشهر
 باطلاع وزارت جنگ مرخص خانه شوند توپها و
 قورخانه و چادر و سایر اسباب هم که در آنجاست
 بمأمورین وزارت جنگ تسلیم شود و اگر هر یک
 از دستجات پیاده و سواره بیکی از این دو تکلیف
 اطاعت نکنند وزارت جنگ و حکومت دار الخلافه آن
 هارا یانی دولت و ملت خواهد شناخت

صورت تلگرافیه که بمهمه سفر او مأمورین ایران
 که در ممالک خارجه اند شده است *

چون بواسطه انزجار خاطر عموم از اعلیحضرت محمدعلی میرزا
 که علناً برخلاف میل و مرام ملت قیام مینمود و عدم
 لباقت خود را در مقام سلطنت واضح و آشکار میساخت
 و اعاده نظم مملکت و ترتیبات ادارات دولتی جز بتغییر سلطنت
 ممکن نبود و نیز چون مجلس شو ای ملی و سنا منعقد نبود
 لهذا در روز جمعه ۲۷ جمادی الثانی ۱۳۲۷ نمایندگان
 ملت مجلس فوق العاده مرکب از علمای اعلام و رؤسای
 مجاهدین و شاهدان کاعظام واعیان و وکلای سابق در عمارت
 بهارستان تشکیل داده و باتفاق آراء اعلیحضرت محمدعلی میرزا
 را از سلطنت خلع و حضرت مستطاب اقدس امین ارفع والا
 سلطان احمد میرزای ولعهد را که وارث تاج و تخت بود
 مطابق اصل ۳۶ و ۳۷ بمقام منبع سلطنت دولت علیه
 ایران انتخاب نمودند و حضرت اشرف آقای عضدالملک را
 موقتاً به نیابت سلطنت معین کردند تا آنکه مجلس شورای
 ملی و سنا منعقد شده مطابق اصل ۳۸ قانون اساسی قرار
 قطعی در اینباب داده شود

سواد تلگراف از پطرربوغ ۱۸ ژولیه

مشار السلطنه تلگراف جناب عالی دایر تغییر سلطنت واصل و فردا دوشنبه رسماً بدو ات روسیه اعلام خواهد شد و واقعه اخیر و حسن انجام آن جالب نظر دقت و تحسین دولت و مطبوعات روسیه و خارجه شده دیروز که با وزیر امور خارجه ملاقات کردم خیلی اظهار خوشوقتی کردند باز رسماً گفتند ما در کارهای ایران ابتدا خیال مداخله و نقطه را خیال تصرف نداریم همینکه در آذربایجان حاکم جدید نظم داد و امور طهران قوام گرفت قانون خود را کلاً عودت خواهیم داد (منضم الدوله)

اخبار تلگرافی خارجه

از لندن ۱۸ ژولیه پرنس بوائف از ریاس و وزرای دولت آلمان استعفا داده و امروز از برلن عازم امسلاک خرد شده است

از طرف دولت روس بموم دول اعلان شده اگر چه محمد علی میرزا بمسافرت روس مقیم طهران بنا نهاده شده ولی دولت روس بموجب یادداشت چهارم ژولیه رفتار و در امورات داخله ممالک ایران مداخله نخواهد داشت

(یادداشت وزیر مختار انگلیس بعلاء السلطنه)

۲۵ رجب ۱۳۲۵ مطابق ۴ سبتمبر ۱۹۰۷ بدو ستدیار اطلاع رسیده که در ایران شهرت دارد که قرار دادی فیما بین انگلیس و روس منعقد شده که نتیجه آن مداخله دولتین در ایران و تقسیم این مملکت فیما بین آنها خواهد بود خاطر جناب اشرف ارفع مسبوق است که مذاکرات فیما بین دولتین روس و انگلیس بکلی طور دیگر است چرا که جناب مشیر الملک که در این اواخر به پترزبورغ ولندن رفته مذاکراتی که با وزیر امور خارجه روس و انگلیس نموده و مشارالیهما از طرف دولتین خود مقصود دولتین مشارالیهما را در ایران صریحاً توضیح کرده اند باید راپورت داده باشند (جناب سرادوار گری) وزیر امور خارجه انگلیس مفاد مذاکراتی که با جناب مشیر الملک داشته اند و همچنین مفاد مذاکرات مسبو ایزولسکی که رسماً بدولت انگلیس اطلاع داده شده بدو ستدیار اطلاع داده اند *

جناب سرادوار گری بدو ستدیار اطلاع میدهند که

جناب مشیر الملک اظهار داشته اند که ایشان و مسبو ایزولسکی در دو نکته اصلیه با هم کاملاً متفقند یکی اینکه هیچک از دولتین در امور ایران مداخله نخواهند کرد مگر اینکه سدمه بمال و جان رعایای آنها وارد آید و دیگر اینکه مذاکرات در باب ترار داد فیما بین روس و انگلیس بنایستی برخلاف انتظار به واسطقلال ایران بوده باشد جناب سرادوار گری نیز اظهار داشته بودند که باحال فیما بین روس و انگلیس ضدیت بود و هر یک میخواسته که توفیق دیگری را در ایران مانع شود و هر گاه این ضدیت در این حال نامعلوم ایران امتداد پیدا میکرد برای طرفین یابرای هر دو وسوسه پیدا میشد که در امور داخله ایران مداخله کنند و نیکناراد دیگری از اینوضع حالیه فایده برد یا بضرر دیگری برای خود محصل فایده بنماید مقصود از مذاکرات حالیه فیما بین انگلیس و روس این است که چنین اشکالی فیما بین بروز نکنند و این مذاکرات بهیچوجه برضد ایران نبوده است در حقیقت چنانکه مسبو ایزولسکی برای مشیر الملک توضیح کرده اند و گفته اند (هیچک از دو دولت مطالبه از ایران ننموده و باین جهت دولت ایران میتواند تمام هم خود را برای انجام مسائل داخله صرف نماید) هر دو وزیر کاملاً در خصوص مداخله نکردن موافق بوده و جای شبهه باقی نگذاشته اند کلمات مسبو ایزولسکی که نیز حاوی قصد انگلیس است از قرار ذیل است

(قانون نامه دولت روس این خواهد بود که مادامیکه بمصالح آنها خللی وارد نباشد از هر گونه مداخله در امور داخله ممالک دیگر احتراز جوید و بکلی انحراف از این قانون در این مسئله حالیه غیر ممکن است)

در باب شهرت تقسیم ایران فیما بین روس و انگلیس که میگویند دولتین مزبور میخواهند حوزه اقتدار برای خود معین کنند جنابان سرادوار گری و مسبو ایزولسکی این فقره را صریحاً توضیح کرده اند که بهیچوجه این شهرت ها مأخذی ندارد چیزی که دولتین میخواهند این است که قرار دادی برای منع آشکالات و اختلافات آتیه بسته شود که بموجب آن قرار داد هیچک از دولتین در آن نقاط ایران که متصل بسرحد دیگری است نفوذ خود را پیش نهاد ننماید این قرار داد بمصالح خود ایران یا ملت خارجه دیگری خللی وارد نمی آورد و فقط

است بعد از ورود مهمانهای ناخوانده هر چه سعی نمودند که شاید بهانه بدست آورده بارزوی خود نایل شوند این خادمان ملت با تدابیر غلبه جلو خبیالاتشان را سد نمودیم چون وجود این فدائیان وطن را مانع افکار خود دیدند خواستند از در دیگر داخل شوند سفیر دولت روس در طهران بیانش شهیندر دولت علیه عثمانی ملاقات نموده در ضمن ملاقات اظهار داشته که بودن این دو نفر در تبریز محل آسایش باش شهیندر مراتب را با سلامبول اطلاع داده اینک از نظارت خارجه تلگرافی بیانش شهیندر تبریز رسیده مبنی بر اینکه اینخادمان وطن حرکت فوری بعلیه اسلامبول نمایند و الا دولت علیه عثمانی در باره ما حمایت نخواهد کرد محض استحضار خاطر مبارك و استدعای تکلیف عرض شد فدائیان وطن * ستار * باقر *

تبریز جواب نمره ۵۳ *

جنابان جلالتمایان آقای ستار خان سردار و باقر خان سالار ملی تلگراف آنجنابان در موقعی رسیده که در کمیسیون فوق العاده بودم در حضور اعضا محترم آن کمیسیون قرائت شده تصویب کردند که حرکت شما بطهران خیلی بموقع است حالا اختیار با خودتان است هر وقت و از هر راه بخواهید حرکت کنید (سپهدار اعظم وزیر جنگ)

*) راجع بانظمامات داخلی ایران *

چون امر فارس بواسطه بعضی نزاعهای شخصی بعضی اشکالات هم رسانیده و لازم بود که فوراً آصف الدوله معزول و پسران قوام الملک از شیراز خارج شوند و از جناب حاج سید عبدالحسین لاری جلوگیری شود که

بشهر شیراز تشریف نیاورند *

لهذا جناب علاءالدوله بحکومت شیراز منصوب و مدبر السلطنه نایب الایاله به پسران قوام الملک هم از طرف کمیسیون فوق العاده و حضرت وزیر جنگ و وزیر داخله تلگراف شد که فوراً از شیراز خارج و جناب حاج سید عبدالحسین هم بمحل خود مراجعت نمایند و عزیمت سمت شیراز را متروک دارند (جناب صنیع الدوله برای وزارت علوم و معادن و فوائد عامه منتخب شده اند) * غیاث اشکر بحکمرانی قم منصوب شده اند (آقای میرزا سامان خان بخواش جناب مستوفی الممالک بمعاونت وزارت مالیه منتخب گردیدند) * قوام السلطنه بمعاونت وزارت داخله نامزد شدند *

دولتین روس و انگلیس را متعهد میسازد که در ایران در صد اقدامی که مضر بحال یکدیگر باشد بر نهند و در آتیه از مطالباتی که در گذشته تا آن درجه مخفی بپوشید خبیالات سیاسی ایران بوده است ایران را مستخلص سازد

اظهارات جناب مشهور ایزولسکی این است (قرار داد بمابین دو دولت اروپائی که نهایت مصالح را در ایران دارند و آن قرارداد مبتنی است بر ضمانت استقلال و اقتدریه ایران اسباب ترقی مصالح ایران خواهد بود و ایران بهمرای و کمک دولت مقتدر همجوار خود میتواند بعد از این تمام قوای خود را صرف ترقی داخله خود بنماید) از مطالب فوق ملاحظه خواهند فرمود که این شهرتائی که در این اواخر در خصوص خبیالات سیاسی انگلیس و روس در ایران داده اند تا چه اندازه بی ماخذ است بهیچوجه نیت حمله با استقلال ایران نداشته قصد دولتین از بستن این قرار داد این است که استقلال ایران را ابدالدهر تأمین نمایند

نه فقط نمیخواهند عدری بجهت مداخله کردن در دست نداشته باشند بلکه قصدشان در این مذاکرات دوستانه این بوده که یکدیگر را نکذارند در ایران بعد از حفظ مصالح خود مداخله کنند و دولتین مزبور امیدوارند که در آتیه دولت ایران ابدالدهر از ترس مداخله خارجه مستخلص و در اجرای امور مملکتی خود بوضع خودشان کاملاً آزاد بوده باشند که فواید آن عاید خودشان و تمام دنیا کرد

نجات

مضامین این یاد داشت سفارت بهیسه انگلیس بوزارت خارجه ایران و بعضی مطالب دیگر که در فوق درج شد عدم دخالت دولتین روس و انگلیس را در ایران ثابت میکند مات ایران خیلی مترصد و متوقعند که مضامین آن بطور کمال در موقع اجرا گذاشته شود و قبه قشون دولت بهیسه روس هم از آذربایجان و سایر نقاط ایران معاودت نماید

(تلگراف از تبریز به طهران نمره ۵۳ مورخه ۲ رجب)

حضور مبارك حضرت اشرف اکرم آقای سپهدار اعظم و وزیر جنگ دامت شوکته چنانکه خاطر مبارك مستحضر